

**Извјештај о вањском вредновању студијског програма: Менаџмент, пословање и пословна
економија (180 ECTS и 240 ECTS) Високе школе „Banja Luka College“**

АВОРС број и датум: 1/02-04-2-180-12/23 од 24.3.2025. године

Датуми посјете: 28. и 29. новембар 2024. године

Локација: Бања Лука

Комисија за вањско вредновање:

- Проф. др Горан Јаушевац, стручњак из реда академске заједнице БиХ, предсједник
- Проф. др Диана Милчић, међународни стручњак, члан
- Јелена Гиговић, стручњак из реда привреде и праксе, члан и
- Раде Божић, МА, студент, члан.

Координатор: Татјана Радаковић, ма

Стандарди и критеријуми за вањско вредновање: Стандарди и смјернице за осигурање квалитета у европском простору високог образовања – ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in European Higher Education Area – European Association for Quality Assurance in Higher Education, 2015), Стандарди за акредитацију високошколских установа, Стандарди за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија, Критеријуми за акредитацију високошколских установа у БиХ, Критеријуми за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија у БиХ, Правилник о акредитацији високошколских установа и студијских програма Републике Српске.

Садржај

1.0 Апликација	3
1.1 Информација о процесу акредитације	3
1.2 Подаци о високошколској установи	4
1.3 Подаци о захтјеву	5
2.0 Вањско вредновање	5
2.1 Претходне активности	6
2.2 Посјета високошколској установи.....	7
3.0 Мишљење о исходу вањског вредновања	7
3.1 Оцјена квалитета по појединачним стандардима/критеријумима.....	8
3.2 Препорука за акредитацију	25

1.0 Апликација

1.1 Информација о процесу акредитације

Висока школа „Ванја Лука College“ (у даљем тексту: Висока школа) предала је пријаву за акредитацију високошколске установе и два студијска програма: Менаџмент, пословање и пословна економија и Информатика 09. јуна 2023. године Агенцији за високо образовање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) која је заведена под бројем протокола Агенције 1/02-04-2-180/23 од године.

Агенција је рјешењем број 1/02-04-2-180-3/23 од 5.2.2024. године за координатора поступка акредитације Високе школе и наведених студијских програма именовала стручног савјетника за акредитацију и међународну сарадњу у Сектору за акредитацију и међународну сарадњу, Татјану Радаковић, ма.

Даље је Агенција 21.2.2024. године актом број 1/02-04-2-180-3/23 затражила од Високе школе измјену и допуну документације за акредитацију студијских програма на шта је Висока школа одговорила актом број 39/24 од 1.3.2024. године (број Агенције: 1/02-04-2-180-3-1/23 од 6.3.2024. године).

Агенција је 26.2.2024. године актом број: 1/02-04-2-180-2/23 од 26.2.2024. године затражила од Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво, као надлежног органа управе, провјеру легитимности рада установе и студијских програма, а истог дана актом бр. 1/02-04-2-180-1/23 од Републичке управе за инспекцијске послове податке у вези са вршењем инспекцијског надзора над Високом школом и судијским програмима.

Министарство је дописом број: 1/02-04-2-180-2-1/23 од 8.5.2024. године информисало Агенцију да су за Високу школу и студијске програме издата рјешења и дозволе за обављање дјелатности високог образовања и извођење студијских програма, те да се у Министарству не води ниједан другостепени поступак у којем је жалитељ Висока школа.

Републичка управа за инспекцијске послове је одговорила дописом број: 1/02-04-2-180-1-1/23 од 7.3.2024. године и констатовала је да установа ради у складу са законским прописима.

Агенција је 15. августа 2024. године са Високом школом закључила Уговор за услуге акредитације високошколске установе и студијских програма под бројем протокола Агенције 1/02-04-2-180-5/23, које ће Агенција извршити на основу:

-Вањског вредновања система обезбјеђења квалитета високошколске установе и вањског вредновања два студијска програма првог циклуса да би се утврдила усаглашеност са захтјевима Стандарда вредновања, односно Стандарда и смјерница за обезбјеђење квалитета у европском простору високог образовања, Стандарда за акредитацију високошколских установа који су суклађени са Критеријумима за акредитацију високошколских установа у БиХ као и Стандарда за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија који су усклађени са Критеријумима за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија у БиХ.

Уговором су дефинисане обавезе Високе школе и Агенције као и повјерљивост свих информација пружених у току поступка вањског вредновања.

Агенција је затим спровела поступак одабира чланова Комисије стручњака у складу са Правилником о акредитацији високошколских установа и студијских програма, те у складу са Законом о високом образовању Републике Српске и Законом о Агенцији за високо образовање Републике Српске, актом број 1/02-04-2-180-4-1/23 од 3. јуна 2024. године упутила Агенцији за развој високог образовања и осигурање квалитета БиХ Приједлог за именовање Комисије домаћих и међународних стручњака за оцјењивање и ревизију квалитета и давање препорука о акредитацији Високе школе и два наведена студијска програма (даље: Комисија стручњака). Именована је Комисија стручњака у сљедећем саставу:

- Проф. др Горан Јаушевац, стручњак из реда академске заједнице БиХ, предсједник
- Проф. др Диана Милчић, међународни стручњак, члан
- Јелена Гиговић, стручњак из реда привреде и праксе, члан и
- Раде Божић, студент, члан.

Након извршеног именовања Комисије стручњака од стране Агенције за развој високог образовања и осигурање квалитета БиХ рјешењем број: 05-33-1-348-2/24 од 18. јуна 2024. године приступило се детаљној анализи документације након чега су успједиле активности на припреми посјете високошколској установи.

1.2 Подаци о високошколској установи

Подаци о високошколској установи:	
Назив, адреса и е-маил адреса институције:	Висока школа "Banja Luka College"; Милоша Обилића 30.; 78000 Бања Лука; blc@teol.net
Интернет адреса:	www.blc.edu.ba
Назив, број и датум акта о оснивању:	Уговор о оснивању друштва са ограниченом одговорношћу; Више школе "Banja Luka College" Бања Лука.; 01/04, 17.10.2004.
Пореско-идентификациони број (ПИБ):	ЛИБ 4402123700002
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику:	01986724
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача:	Жељко Мирјанић – Булевар Војводе Степе Степановића 107 С Ненад Новаковић- Иве Андрића 11.:
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање:	03-06-02/22 од 07.03.2022. године
Број и датум дозволе за рад високошколске установе:	07.2-9623/07 од 28.12.2007.

Број и датум дозволе за рад ван сједишта:	-
Организационе јединице које се посјећују и одговорна лица	Висока школа "Banja Luka College" ; Милоша Обилића 30. Проф. др Ненад Новаковић
Контакт особа (за посјету)	Проф. др Светлана Душанић - Гачић
Број телефона	00 387 51/433-010

1.3 Подаци о захтјеву

Висока школа је уз захтјев за акредитацију доставила попуњен апликациони образац пратећи одговарајуће стандарде и критеријуме, као и самоевалуациони извјештај и пратећу документацију која је хиперлинковима повезана с апликационим обрасцем (Статут, Рјешења и дозволе за рад, Стратегију, Правилник о осигурању квалитета Високе школе и др.). Висока школа је доставила и пријаве за акредитацију два студијска програма, попуњене апликационе обрасце као и самоевалуационе извјештаје и пратећу документацију за пријављене студијске програме.

Правилником о одређивању висине накнада за пружање услуга из надлежности Агенције и врстама и начину расподјеле властитих прихода прописани су нормативи рада Комисије стручњака који за акредитацију високошколске установе и два студијска програма предвиђају четворочлану Комисију стручњака која ради 5 дана (три дана на анализи документације и два дана посјете).

Студијски програм :		
Назив студијског програма:	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
Менаџмент, пословање и пословна економија (180 ECTS) Менаџмент, пословање и пословна економија (240 ECTS), са усмјерењима	1.циклус	- дипломирани економиста-менаџер- 180 ECTS - дипломирани менаџер заштите на раду и заштите животне средине - 180 ECTS - дипломирани економиста – 240 ECTS

2.0 Вањско вредновање

Предмет вањског вредновања је Висока школа у смислу оцјене и ревизије квалитета и давања препоруке о акредитацији, те студијски програми у смислу оцјене квалитета студијских програма, његових исхода и стицања компетенција које су у функцији квалитетног обављања стручне, научне и умјетничке дјелатности.

2.1 Претходне активности

Након прегледа достављене документације за акредитацију Високе школе и студијских програма те након извршене провјере легитимности високошколске установе отпочеле су припреме Комисије стручњака у сљедећем саставу:

- Проф. др Горан Јаушевац, стручњак из реда академске заједнице БиХ, председник
- Проф. др Диана Милчић, међународни стручњак, члан
- Јелена Гиговић, стручњак из реда привреде и праксе, члан и
- Раде Божић, студент, члан.

Комисија је на разматрање добила документацију високошколске установе и студијских програма, попуњене апликационе обрасце, самоевалуациони извјештај, те бројну пратећу документацију.

Комисија је такође добила Стандарде и смјернице за осигурање квалитета у европском простору високог образовања, Стандарде за акредитацију високошколске установе и Критеријуме за акредитацију високошколских установа у БиХ, Стандарде за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија, Критеријуме за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија у БиХ, Правилник о акредитацији високошколских установа и студијских програма Републике Српске, обрасце листе провјере за члана комисије стручњака и обрасце извјештаја.

Агенција је организовала online састанак преко Google meet апликације са Комисијом стручњака 10. октобра 2024. године којем су присуствовали координатор и четири члана Комисије стручњака. Накнадно је 13. новембра 2024. одржан још један online састанак Комисије стручњака. Током састанака Комисија је утврдила методологију рада и између осталог усагласила, поштујући акте Агенције и све релевантне прописе у Републици Српској и БиХ, да сваки члан Комисије има обавезу да на основу анализираних документације високошколске установе попуни образац индивидуалне листе провјере која служи као подсјетник члану Комисије са питањима, запажањима и захтјевима за додатне документе за посјету установи. На састанку су договорене све појединости рада, те усаглашено заједничко разумијевање захтјева стандарда и критеријума.

Путем електронске поште координатор је са Комисијом усагласио приједлог термина и План и програм посјете високошколској установи, који предвиђа посјету у трајању од два радна дана.

Прије посјете Комисије за вањско вредновање, руководство и представници служби Високе школе су упознати са детаљима и током предстојеће посјете, те им је благовремено достављен План и програм посјете који су допунили именима учесника на сваком поједином састанку. Предмет вањског вредновања је Висока школа и два студијска програма кроз процјену обављања основне дјелатности у односу на степен испуњености Стандарда за акредитацију високошколских установа, Критеријума за акредитацију високошколских установа у БиХ и релевантних Европских стандарда и смјерница за обезбјеђење квалитета у високом образовању, као што је наведено у Апликацији за акредитацију.

Током другог састанка је усаглашен фокус на поједина питања, размијењена су мишљења стечена након прегледа апликација Високе школе и студијских програма, усаглашен начин вођења разговора, као и друга питања од важности за професионалан рад Комисије стручњака.

2.2 Посјета високошколској установи

Посјета високошколској установи реализована је 28. и 29. новембра 2024. године, а План и програм посјете (даље: План посјете) доступан је у архиви Агенције, уз досије Високе школе, и усаглашен је са свим члановима Комисије стручњака, те благовремено достављен Високој школи како би се припремила документација коју чланови Комисије стручњака траже на увид и да би рад на вредновању био што боље организован.

Планом посјете било је предвиђено да Комисија стручњака разговара са сљедећим саговорницима:

- руководством Високе школе,
- тимом за квалитет и тимом за припрему самоевалуацијских извјештаја,
- са представницима правне службе, рачуноводства и других општих служби,
- са представницима Канцеларије за међународну сарадњу,
- са представницима академског особља,
- са представницима студената,
- са представницима дипломираних студената/алумни и
- са представницима тржишта рада.

Сви састанци су реализовани у складу са планом посјете.

Током првог радног дана 28. новембра 2024. године, Комисија стручњака је одржала први састанак у са руководством Високе школе, а потом је услиједио састанак са тимом за квалитет и тимом за припрему самоевалуацијских извјештаја, са представницима правне службе, рачуноводства и других општих служби Високе школе. Након паузе и интерне консултације Комисије стручњака услиједио је састанак са представницима за међународну. Комисија је затим имала састанке са академским особљем и студентима оба студијска програма након чега је услиједио састанак са дипломираним студентима, а потом и са представницима привреде/тржишта рада.

Посјета је настављена и другог радног дана, 29. новембра, обиласком физичких ресурса Високе школе.

Након одржаних састанака и обављених разговора, чланови Комисије стручњака су на крају одржали интерни састанак на којем су изнијели индивидуална запажања и утиске са појединих састанака, коментарисали добијене информације и анализирали рад Комисије стручњака. Током дискусије сви чланови Комисије стручњака су усагласили ставове. На крају је слиједила усмена презентација извјештаја руководству Високе школе. О овим запажањима дате су и посебне препоруке у наставку извјештаја.

3.0 Мишљење о исходу вањског вредновања

Вањско вредновање је урађено провјером нивоа испуњености захтјева ESG стандарда и Критеријума за акредитацију високошколских установа.

Критеријуми за оцјену нивоа испуњености захтјева:

Ниво I - нема доказа или постоје дјелимични, непоуздани докази испуњења захтјева (потпуно ново или страно у организацији),

Ниво II - захтјев је планиран, постоји само на папиру и/или дјелимично спроведен,

Ниво III - захтјев је планиран, спроведен и прате се ефекти,

Ниво IV- захтјев је планиран, спроведен, прате се ефекти, са/без увођења сталних прилагођавања и побољшања на основу поређења са најбољима.

I	ВШУ не испуњава захтјев
II	ВШУ дјелимично испуњава захтјев
III	ВШУ претежно испуњава захтјев
IV	ВШУ у потпуности испуњава захтјев

3.1 Оцјена квалитета по појединачним стандардима/критеријумима

СТАНДАРД 1. Политика обезбјеђења квалитета студијских програма

Овај стандард усклађен је са критеријумом 1 . Критеријума за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса у Босни и Херцеговини (Политика осигурања квалитета студијских програма (1.1, 1.2, 1.3)) и стандардом 1.1 Стандарда и смјерница за обезбјеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)

Захтјев:

Обезбјеђење и контрола квалитета студијског програма спроводи се редовно и систематично путем самовредновања и спољашњом провјером квалитета.

Добре стране:

Обезбјеђење и контрола квалитета студијског програма саставни су дио Стратегије БЛЦ-а 2020-2025. година као и Стратегије обезбјеђења квалитета БЛЦ-а 2020-2025. Такође, на нивоу установе дефинисана је Политика осигурања квалитета која се односи на све процесе унутар установе, па самим тим и студијске програме. Документи су јавно доступни на сајту установе.

Развој културе квалитета студијског програма подржан је учешћем унутрашњих учесника. Редовно се реализује анкетање студената, запосленика БЛЦ-а, послодаваца који запошљавају алумније, анкете дипломираних и новоуписаних студената. Као додатна подршка развоју културе квалитета студијског програма проводе се и анкете фокусиране на одређене сегменте студијског програма (нпр. анкета о квалитету научно-истраживачког рада, анкета о потребама за додатним едукацијама, анкета о квалитету објављених информација).

Установа периодично израђује извјештај о самовредновању и оцјени квалитета студијског програма (једном у три године) који садржи приједлог корективних мјера за сваки стандард посебно.

Низом аката (Правилником студија, Правилником о образовању и усавршавању, Правилником о издаваштву и уџбеницима, Правилником о препису и признавању испита, Правилником о награђивању студената, Правилником о мобилности студената, наставног и ненаставног особља) обезбјеђена је контрола квалитета студијског програма у областима учења и подучавања, истраживачког рада, мобилности и интернационализације, док је Етичким кодексом ВЛС-а осигурано етичко академско понашање.

Слабе стране:

Академско особље и студенти нису довољно укључени у процес креирања извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета студијског програма. Носилац одговорности је Комисија за квалитет као тијело одговорно за систем квалитета на установи у чијем саставу се не налазе представници свих студијских програма.

Нејасно је ко креира извјештаје о самовредновању и оцјени квалитета студијског програма, с обзиром да је за тај процес надлежна Комисија за квалитет у чијем саставу нису представници свих студијских програма што је потврђено у разговру са наставним особљем.

Недостају одлуке надлежних тијела на основу којих би била видљива процедура креирања извјештаја као и носиоци одговорности (нпр. одлука о формирању комисије за писање извјештаја, одлука о усвајању извјештаја од стране НН вијећа или Сената Високе школе). Нејасно је на који начин студенти учествују у овом процесу.

Интерним актом установе је прописано да се самовредновање студијског програма проводи сваке 3 године, што није у складу са важећим чланом 10. тачка 3 Закона о обезбјеђењу квалитета у високом образовању Републике Српске (Службени гласник Републике Српске број 67/20) и Законом о Агенцији за високо образовање Републике Српске (тачка 3. члан 22.) објављеном у Службеном гласнику Републике Српске број 42/2024.

Анкете и анализе које проводи установа не садрже мјере, односно препоруке за унапређење. У извјештајима о анализи задовољства студената наставним процесом на студијском програму непозната је репрезентативност узорка.

Студенти су приликом разговора са комисијом изјавили да нису упознати са резултатима студентске анкете.

Препоруке за унапређење:

Проширити одговорност за израду извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета студијског програма кроз укљученост више представника академског особља и студената (нпр. иницирати измјену Правилника о осигурању квалитета на нивоу установе).

Иновирати процедуру израде и усвајања извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета студијског програма којим ће се јасно дефинисати одговорности за израду, усвајање на свим нивоима организације установе, као и начин реализације мјера за унапређење дефинисаних у извјештају.

Периодичност израде извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета ускладити са законским прописима.

Извјештаје о резултатима анкетања обогатити са дефинисаним мјерама/препорукама за унапређење како би била видљива сврха спроведених анкета. Приказивати и трендове како би се могло утврдити да ли на основу реализације дефинисаних мјера установа постиже жељене резултате/напредак/позитиван тренд. Обавезно уврстити репрезентативност узорка због репрезентативности самих резултата.

Обезбиједити бољу информисаност студената о резултатима анкете (нпр. омогућити увид у резултате анкете, организовати тематске расправе и сл.).

СТАНДАРД 1. Политика обезбјеђења квалитета студијских програма

ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ:

III

СТАНДАРД 2. Креирање и усвајање студијских програма

Овај стандард усклађен је са критеријумом 2. Критеријума за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса у Босни и Херцеговини (Креирање и усвајање студијских програма (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6)) и стандардом 1.2 Стандарда и смјерница за обезбјеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)

Захтјев:

Високошколска установа има успостављене процедуре за креирање и усвајање студијских програма који укључују студенте и све заинтересоване стране. Студијски програм има јасно дефинисане циљеве и сврху са елементима утврђеним законом. Савладавањем студијског програма студент стиче компетенције које су у функцији квалитетног обављања стручне, научне и умјетничке дјелатности.

Захтјев 2.1: Структура студијског програма

Студијски програм садржи све елементе неопходне за реализацију наставног процеса.

Захтјев 2.2: Сврха и циљеви студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисане циљеве, те сврху и улогу у образовном систему.

Захтјев 2.3: Наставни план и програм

Наставни план и програм студијског програма садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и модула и њихов опис.

Захтјев 2.4: Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма студент стиче опште и предметно-специфичне способности које су у функцији квалитетног обављања стручне, научне и умјетничке дјелатности. Опис квалификације која произилази из студијског програма мора одговарати одређеном нивоу Европског оквира квалификација и бити повезан са стандардима квалификација.

Добре стране:

Студијски програм има дефинисане елементе прописане смјерницом 2.1.2. захтјева 2.1.

Вршене су измјене и допуне студијског програма и то на основу захтјева комисије стручњака из претходног процеса акредитације и анализе задовољства студената наставним процесом на студијском програму. У процес измјена студијског програма у обзир је узето и мишљење послодаваца. Накнадно су дефинисани циљеви, исходи и компетенције студијског програма.

Сврха и циљеви студијског програма у складу су са основним задацима и циљевима установе и јавно су доступни на интернет страници установе. Студијски програм је упоредив са сличним студијским програмима на високошколским становама у БиХ и иностранству.

Наставним планом и програмом, на завршној години студија, предвиђено је обављање студентске праксе.

Кроз рад у радионицама, конференцијама, пројектима, студенти су укључени у научно-истраживачке активности.

Центар за међународну сарадњу обезбјеђује студентима могућности за међународну мобилност кроз Ерасмус+ програм.

Наставним планом и програмом обухваћени су распоред предмета и модула по семестрима, фонд часова за извођење појединих облика наставе и ECTS бодови. Јединствени образац силабуса предмета садржи назив студијског програма, назив предмета, шифру предмета, семестар, фонд часова, број ECTS бодова, условљеност другим предметима, облик условљености, циљеве изучавања предмета, исходе учења, садржај предмета, методе наставе и савладавања градива, литературу, облике провјере знања и оцјењивање, име и презиме наставника.

Слабе стране:

Академско особље није информисано о важећим законским регулативама које се односе на измјене студијских програма и непознате су им европске праксе креирања студијских програма.

Структура студијског програма не омогућава студентима савладавање градива од основних и општих знања на нижим према стручним и уско стручним везаним за област студијског програма на вишим годинама студија. Нпр. на смјеру Пословна економија 240 ECTS Рачуноводство и Статистика су у другом семестру, док је предмет Математика 1 (који пружа основе знања) у трећем семестру.

Предмет Методологија научног истраживања по структури и циљевима не одговара нивоу основних академских, већ мастер студија.

У наставном плану и програму предвиђен је већи фонд часова вјежби од фонда часова предавања што је у супротности са смјерницом 2.3.13.

Број додијељених ECTS бодова у наставном плану и програму не одговара броју радних сати и броју сати студентског оптерећења (има одређени број „непокривених сати“ нпр. код предмета Студентска пракса).

Матрица компетенција није у складу са дефинисаним исходима учења на нивоу студијског програма и нивоу група предмета.

Исходи учења у силабусима нису дефинисани у складу са европским методологијама.

Силабусе предмета Енглески језик 1, 2, 3, 4 и 5. би требало персонализовати као комплементарне предмете за студијски програм на којем су заступљени. Циљеви изучавања предмета су јединствени за све силабусе страног језика као и набројани студијски програми који обухватају све студијске програма који се изучавају на високошколској установи.

У оквиру наставног плана и програма за студијски програм Менаџмент, пословање и пословна економија (180 ECTS) и Менаџмент, пословање и пословна економија (240 ECTS), са усмјерењима нису наведени сви силабуси који се изводе на смјеру (нпр. Њемачки језик 1, 2, 3, 4 и 5.).

У силабусима није наведена допунска литература што није у складу са важећим Законом о високом образовању Републике Српске (члан 22, тачка 9).

Предмети на студијским програмима по садржају не одговарају групи предмета у коју су сврстани. Груписање је извршено да би се формално задовољила смјерница 2.3.5, а не на основу циља предмета са очекиваним исходима учења.

Препоруке за унапређење:

Организовати едукације за академско особље о креирању наставних садржаја, као и методама учења и подучавања.

Структуру студијског програма прилагодити да студентима омогућава стицање знања од основних према стручним и уско стручним, који су суштина студијског програма.

Кроз Центар за развој каријере омогућити студентима стицање основних знања за израду семинарских и дипломских радова (примјерених за ниво основних студија).

Измијенити наставни план и програм тако да фонд часова предавања и фонд часова вјежби буде у складу са смјерницом 2.3.13.

Исходи учења нису дефинирани у складу с неком од постојећих методологија те нису кориштени различити нивои учења. У већини предмета исходи учења нису добро написани. Исход учења не може бити „стицање нових знања“, „пратити стручну литературу“ „припремити и самостално одржати презентацију“. Исходи учења се морају моћи провјерити. Исходи учења студијског програма дефинирани су у „Одлука о усвајању циљева студијског програма, исхода процеса учења и компетенција студијског програма МППЕ“ Дефинирано је десет исхода учења за студијски програм, а препоруке су да студијски програми имају 15 до 20 исхода како би студентима било јасно што ће након завршетка студија знати и моћи радити. Надаље за сваки предмет је потребно исписати 4 до 10 исхода учења. Исходи учења садрже један активан глагол који јасно и прецизно одређује што студент мора знати и моћи изградити након завршетка предмета. Исходи учења морају бити мјерљиви. Препорука је одредити разину исхода учења у складу с Dublin-ским дескрипторима те користити Bloom-ову таксономију. Потребно је разрадити конструктивно поравнања предмета усклађивањем исхода учења с активностима на настави и начинима вредновања. Матрицом исхода учења на нивоу студијског програма је потребно показати како су исходи учења студијског програма усклађени с исходима учења за сваки појединачни предмет.

Извршити персонализације силабуса Енглеског језика 1, 2, 3, 4 и 5 тако да постану комплементарни предмети за студијске програме Менаџмент, пословање и пословна економија (180 ECTS) и Менаџмент, пословање и пословна економија (240 ECTS), са усмјерењима.

Извршити допуну наставног плана и програма за студијске програме Менаџмент, пословање и пословна економија (180 ECTS) и Менаџмент, пословање и пословна економија (240 ECTS), са силабусима који недостају.

Литературу у силабусима навести као обавезну и допунску, у складу са Законом о високом образовању (тачка 9, члан 22).

Извршити груписање предмета у одговарајуће групе предмета. Груписање извршити на основу циља предмета са очекиваним исходима учења и у складу са дефиницијама група предмета датим у стандардима за акредитацију студијских програма I и II циклуса студија (смјерница 2.3.4.). На основу процента заступљености група предмета, уз претходно испоштоване напомене, сагледати да ли су потребне измјене студијског програма и у овом сегменту (смјерница 2.3.5.).

СТАНДАРД 2. Креирање и усвајање студијских програма

ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ:

II

СТАНДАРД 3. Учење, подучавање и вредновање усмјерени на студента

Овај стандард усклађен је са критеријумом 3. Критеријума за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса у Босни и Херцеговини (Учење, поучавање и вредновање усмјерени на студента (3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7)) и стандардом 1.3 Стандарда и смјерница за обезбјеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)

Захтјев:

Високошколска установа подстиче и обезбјеђује учење, подучавање и вредновање усмјерено на студента.

Добре стране:

Наставни процес на студијском програму реализује се комбинованим моделом – уживо и путем Teams платформе. Постоји евиденција присуства за наведене облике извођења наставе. Online настава подразумијева да студенти током реализације остварују интеракцију са наставником, с тим да студенти накнадно могу погледати предавање уколико су исто пропустили. Редовни студенти обавезни су присуствовати на 70%, док су ванредни студенти дужни остварити присуство на 30% предавања. За потребе студената који су запослени, организовани су додатни термини консултација.

Наставно особље које изводи наставу је припремљено за ту активност, и у припреми узима у обзир резултате анкета евалуације квалитета учења и подучавања од стране студената (резултати анкета су јавно доступни, а појединачне анкете по наставницима/предметима су доступне њима лично као и руководству и члановима комисије за квалитет).

Академско особље мотивише и укључује студенте на преузимање активне улоге у истраживачком, научно-истраживачком и наставно-образовном процесу кроз омогућавање учешћа на сајмовима, научним конференцијама, израду семинарских радова. Студентима се пружа подршка у даљем развоју каријере и кроз контакте Високе школе са привредом.

Процедуре оцјењивања студената, укључујући организацију тестова и испита и начин оцјењивања, као и начин подношења жалбе на оцјену од стране студената, регулисане су Статутом установе, Правилником о испитима, Правилником студија укључујући измјене и допуне наведених правилника.

Поступак израде, структуре и вредновања завршног рада студената дефинисан је Правилником о поступку одбране и начину израде дипломског рада на BLC-у.

Представници студената учествују у раду органа управљања установе у проценту који је прописан Законом о високом образовању Републике Српске.

Подршка студентима за савјетовање о будућем развоју каријере осигурана је кроз активности и рад Каријерног центра Високе школе. Кроз реализацију различитих програма Каријерни центар студентима и дипломцима помаже да се по завршетку студија што боље представе у пословном свијету.

Слабе стране:

У силабусима предмета методе учења и подучавања нису дефинисане за online наставу.

Не постоји евиденција додатне консултативне наставе на студијском програму.

Студенти нису упознати са резултатима студентске електронске анкете, као ни мјерама које су предузете на основу резултата истих.

Студенти су у разговору потврдили да у раду Сената учествују по позиву установе.

Препоруке за унапређење:

У силабусима предмета методе учења и подучавања ускладити са комбинованим моделом извођења наставе, односно дефинисати и методе за online наставу.

Омогућити студентима увид у резултате студентске електронске анкете и периодично организовати тематске састанке на тему резултата анкете.

Увести евиденцију додатне консултативне наставе.

Формализовати рад Студентског парламента (нпр. кроз израду Статута Студентског парламента) и уложити напоре да изабрани студентски представници учествују у раду тијела установе.

СТАНДАРД 3. Учење, подучавање и вредновање усмјерени на студента

ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ:

III

СТАНДАРД 4. Упис и напредовање студената, признавање и сертификавање

Овај стандард усклађен је са критеријумом 4. Критеријума за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса у Босни и Херцеговини (Упис и напредовање студената, признавање и сертификавање (4.1, 4.2, 4.3)) и стандардом 1.4 Стандарда и смјерница за обезбјеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)

Захтјев:

Упис студената на студијски програм врши се у складу са законом, те јасним и транспарентним критеријумима који укључују провјере знања, склоности и способности кандидата и успјех у претходном школовању, а у складу са друштвеним потребама и обезбијеђеним ресурсима за извођење програма. Оцјењивање студената се врши се непрекидним праћењем рада студената.

Захтјев 4.1: Упис студената

Високошколска установа у складу са друштвеним потребама и својим ресурсима уписује студенте на одговарајући студијски програм на основу успјеха у претходном школовању и провјере њиховог знања, склоности и способности. Конкурс за упис се јавно објављује на web страници установе и у медијима.

Захтјев 4.2: Оцјењивање и напредовање студената

Оцјењивање студената се врши се непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита.

Добре стране:

Упис студената је регулисан Правилником о упису студената у коме су јасно дефинисани критеријуми за упис. Рангирање кандидата приликом уписа студената на студијски програм врши се на основу оствареног броја бодова на испиту за провјеру склоности и информисаности и просјечне оцјене из средње школе. Укупан број бодова које кандидат може да оствари је 100 гдје се максимално 50 бодова може остварити на полагању испита склоности и информисаности, док је преосталих максималних 50 бодова могуће остварити на основу просјека из средње школе.

Информације везане за упис студената доступне су на званичној web страници установе.

Усвајањем одлуке о извођењу наставе на енглеском језику створена је могућност реализације наставе за стране студенте.

Полагање испита је регулисано Правилником о испитима. Сваки испит носи одређени број ECTS бодова што је регулисано Правилником о ECTS бодовима.

У наставном плану студијског програма јасно је дефинисан начин стицања поена на сваком предмету, односно колико бодова се стиче активностима као што су похађање наставе и активности на настави, семинарски рад, колоквијуми и завршни испит.

Дипломираним студентима се додјељује документ који појашњава стечену квалификацију, укључујући остварене исходе учења, те контекст, ниво, садржај и статус студија који су похађали и успјешно завршили (диплома и додатак дипломи).

Слабе стране:

Непозната је уписна квота на студијском програму. Нема података на основу којих информација се одређује уписна квота.

Није утврђено да се на нивоу студијског програма непрекидно и систематски прати успјех студената и њихово напредовање, те предузимају мјере подршке у случају незадовољавајућег успјеха студената.

У распоредима предавања фонд часова наставе која се изводи не одговара фонду наставе који је предвиђен наставним планом и програмом са напоменом да се разлика у броју часова надокнађује кроз друге облике (нпр. радионице). Оваква пракса нема законско упориште и доводи у питање постизање очекиваних исхода учења код студената. Такође, упитно је колико су реална оптерећења наставника.

Препоруке за унапређење:

Формализовати процедуру уписа студената кроз коју ће бити видљиво да је планирање уписа нове генерације студената у складу са расположивим просторним и кадровским могућностима установе. Наставно-научно вијеће требало би бити укључено у ову процедуру.

У континуитету пратити успјех студената (пролазност по предметима и испитним роковима, ефикасност студирања, генерацијску проходност) и дефинисати мјере унапређења у случају уочених незадовољавајућих показатеља.

Омогућити реализацију фонда часова наставе и вјежби у пуном обиму, како је предвиђено наставним планом и програмом.

СТАНДАРД 4. Упис и напредовање студената, признавање и сертификаковање

Ниво испуњености захтјева:

III

СТАНДАРД 5. Људски потенцијали

Овај стандард усклађен је са критеријумом 5. Критеријума за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија у Босни и Херцеговини (Људски потенцијали (5.1, 5.2, 5.3, 5.4)) и стандардом 1.5 Стандарда и смјерница за обезбјеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)

Захтјев:

За реализацију студијског програма обезбијеђено је наставно особље са потребним научним, умјетничким и стручним квалификацијама.

Добре стране:

Наставу на студијском програму изводи укупно 19 наставника и сарадника од којих је 10 у пуном радном односу. Покривеност наставе стално запосленим наставним кадром на студијском програму износи 73,26%.

Квалификације наставног особља одговарају научној области студијског програма.

Политика управљања људским потенцијалима дефинисана је Политиком развоја људских ресурса, Стратегијом развоја људских ресурса и Стратешким планом напредовања у звања.

Наставном особљу обезбјеђени су адекватни услови за бављење научно истраживачким радом.

Наставницима је доступна EBSCO цитатна база. Своје научно-истраживачке активности наставници могу реализовати кроз учешће и раду у конференцијама „Медији и економија“ и „Рачуноводство и ревизија у економској теорији у пракси“ које организује установа, а које се тематски односе на научну област студијског програма. Академско особље учествује у имплементацији домаћих и међународних пројеката.

Административном особљу омогућено је усавршавање у оквиру радионица које организује установа и друге организације. Стручно усавршавање административног особља из Office 365 пакета је редовна активност.

Слабе стране:

Одређени број наставника преоптерећен је фондом броја часова које изводи на нивоу академске године.

На студијском програму су ангажована два сарадника по основу уговора о дјелу. Посматрајући величину студијског програма, тај број је недовољан да одговори потребама студијског програма. Такође, не упућује на одређеност установе да јача властити кадар.

Препоруке за унапређење:

Обезбједити покривеност наставе тако да оптерећење наставног кадра буде у складу са прописаним стандардима.

Наставити јачање сопственог кадра директним, примарним запошљавањем компетентног наставног особља на вискошколску установу, посебно младих сарадника.

СТАНДАРД 5. Људски потенцијали

ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ:

III

СТАНДАРД 6. Ресурси и финансирање

Овај стандард усклађен је са критеријумом 6. Критеријума за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса у Босни и Херцеговини (Ресурси и финансирање (6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5)) и стандардом 1.6 Стандарда и смјерница за обезбјеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)

Захтјев :

За извођење студијског програма обезбјеђују се одговарајући људски, просторни, техникотехнолошки, библиотечки и други ресурси који су примјерени карактеру студијског програма и предвиђеном броју студената.

Добре стране:

За извођење студијског програма обезбјеђен је простор у сопственом власништву и опрема која је неопходна за извођење класичне и online наставе.

Све учионице и амфитеатри су опремљени рачунаром, видео беат-ом и камерама.

Студентима су на располагању три информатичке учионице са 20 и више рачунара.

Библиотека располаже са фондом од око 10 000 наслова. У библиотеци је омогућено претраживање електронских база часописа и књига.

Слабе стране:

Систем квалитета не посједује евиденцију расположивости литературе по предмету релевантне за извођење студијског програма (смјерница 6.3.).

Није доступан довољан број наставничких кабинета (на студијском програму ангажовано је 19 наставника и сарадника, а доступна су 3 наставничка кабинета).

Није утврђено да установа посједује план улагања у физичке ресурсе и опрему за научно-истраживачки рад и наставно-образовну дјелатност.

Нама стриктно запосленог радника у библиотеци већ те послове обављају радници студентске службе. Библиотека и читаоница су просторно одвојена од студентске службе, а према изјавама управе студенти су слободни самостално користили ресурсе библиотеке у просторима високошколске установе.

Препоруке за унапређење:

Евиденцију расположивости литературе по предмету релевантне за извођење студијског програма, увести као саставни дио документације интерног система осигурања квалитета.

Обезбједити додатни простор за академско особље како би имали адекватне услове за рад на установи (научно-истраживачки или консултативни рад са студентима) у периоду када немају предавања.

Израдити план улагања у физичке ресурсе и периодично пратити реализацију истог.

Осигурати да библиотека има у одређеном временском термину извршиоца који би био на располагању студентима.

КРИТЕРИЈУМ 6. Ресурси и финансирање

ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ:

IV

СТАНДАРД 7. Управљање информацијама о студијским програмима

Овај стандард усклађен је са критеријумом 7. Критеријума за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса у Босни и Херцеговини (Управљање информацијама о студијским програмима (7.1, 7.2)) и стандардом 1.7 Стандарда и смјерница за обезбјеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)

Захтјев:

Високошколска установа редовно прикупља и обрађује информације о свим аспектима студијских програма.

Добре стране:

Систем прикупљања информација о свим аспектима студијског програма омогућен је кроз информациони систем установе и могуће је из истог добити квантитативне податке као што су стопа успјешности студената, број исписаних студената и сл.

Редовно се врши анкетирање студената о наставном процесу, као и компаративне анализе ових анкета које обухватају трендове оцјена за више анкетних периода.

У циљу побољшања квалитета студијског програма вршене су и анкете послодаваца који запошљавају алумније установе, као и анкете дипломираних и анкета новоуписаних студената.

Доступни су подаци о раду, старосној структури и квалификацијама академског особља, укључујући однос властитог и гостујућег особља и друге податке о академском особљу од важности за рад високошколске установе, као и удјелу ангажовања наставног особља у извођењу наставе у односу на врсту уговора о ангажовању.

Слабе стране:

Иако информациони систем омогућава доступност података о свим квантитативним аспектима студијског програма, утврђено је да систем квалитета не води прегледну евиденцију. Самим тим, недостају и мјере унапређења које би биле дефинисане на основу недостајућих анализа (кључних показатеља стања или индикатора квалитета).

У анкетама и истраживањима нису дефинисане мјере за унапређење.

Препоруке за унапређење:

Синтетизовати, систематично приказати те у оквиру извјештаја о самовредновању анализирати квантитативне податке о студентској популацији, академском и административном особљу, у складу са захтјевима прописаним стандардом.

Дефинисати мјере за унапређење у документима који су алат за унапређење студијског програма (анкете, истраживања).

СТАНДАРД 7. Управљање информацијама о студијским програмима

ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ:

III

СТАНДАРД 8. Информисање јавности о студијским програмима

Овај стандард усклађен је са критеријумом 8. Критеријума за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса у Босни и Херцеговини (Информисање јавности о студијским програмима (8.1)) и стандардом 1.8 Стандарда и смјерница за обезбјеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)

Захтјев:

Високошколска установа објективно и правовремено информисање јавност ажурираним информацијама о свим аспектима рада студијских програма.

Добре стране:

Установа редовно објављује информације намијењене студентима и осталим заинтересованим лицима на званичној веб страници, друштвеним мрежама и многобројним другим каналима. Статични садржаји на сајту доступни су на енглеском језику.

Постоји водич за студенте приликом уписа. Наставни планови са силабусима за све смјерове објављени су на веб страници високошколске установе.

Подаци о академском особљу запосленом на установи јавно су објављени на веб страници установе.

Слабе стране:

Објављени наставни планови са силабусима су униформисани али не покривају све предмете који се слушају на студијским програмима.

Део информација на веб страници установе није дужи временски период ажуриран. Нпр. у менију наука нису уопште доступне информације о научном скупу „Рачуноводство и ревизија у теорији и пракси“.

Препоруке за унапређење:

Провести ажурирање свих садржаја веб странице.

Наставни план и програм студијског програма потребно је допунити силабусима за све предмете.

СТАНДАРД 8. Информисање јавности о студијским програмима

ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ:

III

СТАНДАРД 9. Континуирано праћење, периодична евалуација и ревизија студијских програма

Овај стандард усклађен је са критеријумом 9. Критеријума за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса у Босни и Херцеговини (Континуирано праћење, периодична евалуација и ревизија студијских програма (9.1, 9.2, 9.3, 9.4)) и стандардом 1.9 Стандарда и смјерница за обезбјеђење квалитета у Европском простору високог образовања (ESG)

Захтјев:

Успостављене су процедуре за периодично вредновање, унапређење и реструктурирање студијских програма које укључују мишљења студената и других заинтересираних страна. Води се рачуна о усклађености са савременим свјетским токовима и стањем струке, науке и умјетности у одговарајућем образовно-научном, односно умјетничко-образовном пољу и упоредивошћу са сличним програмима на иностраним високошколским установама, а посебно у оквиру Европског простора високог образовања.

Добре стране:

Кроз периодичну израду извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета студијског програма, анкетирање студената, анкетирање новоуписаних студената, анкетирање дипломираних студената, анкетирање послодаваца који запошљавају дипломиране студенте установа периодично вреднује студијски програм.

Кроз анкетирање студената, академског и неакадемског особља евалуира се квалитет, савременост и доступност академског и административног особља.

На нивоу установе израђен је образац за измјене и допуне студијских програма који омогућава систематичан преглед потреба за измјеном и извршених измјена студијског програма.

Извршена је компаративна анализа подударности студијског програма са другим високошколским установама.

Високошколска установа има усвојену Стратегију интернационализације „Internationalization strategy of the Higher Education Institution „Banja Luka College“.

Слабе стране:

Стратегија интернационализације не садржи акциони план са дефинисаним активностима, индикаторима, носиоцима активности, периодом реализације и циљним вриједностима, на основу којих би се пратила динамика реализације и ефекти истог.

Интерним актом установе је прописано да се самовредновање СП се врши сваке 3 године, што није у складу са важећим чланом 10. тачка 3 Закона о обезбјеђењу квалитета у високом образовању Републике Српске (Службени гласник Републике Српске број 67/20) и Законом о Агенцији за високо образовање Републике Српске (тачка 3. члан 22.) објављеном у (Службени гласник Републике Српске број 42/2024).

Извјештаји о самовредновању студијског програма, као и резултати анкета које се проводе на нивоу установе, нису предмет рада и разматрања чланова наставно-научног вијећа студијског програма.

Није утврђено да за студијски програм постоји документација која би омогућила увид у развој студијског програма и на основу које би био јасан концепт и структура студијског програма. Односно, нису формално документовани значајни сегменти студијског програма као што су: анализа потребе тржишта рада, усклађеност студијског програма са стратешким циљевима и документима Републике Српске и установе, мишљење послодаваца о исходима учења, па и опредјељеност установе да изводи студијски програм из ове области.

Препоруке за унапређење:

Иницирати измјену Стратегије интернационализације установе и учествовати у изради акционог плана реализације у којем би требало дефинисати активности интернационализације примјенљиве за ниво студијског програма, односно активности за чију реализацију је одговорно наставно-научно вијеће и руководилац студијског програма.

Периодичност израде Извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета ускладити са законским прописима.

У процедуре интерног система квалитета уврстити обавезу разматрања извјештаја о самовредновању студијског програма и тематских анкета и анализа од стране чланова наставно-научног вијећа.

Обезбједити доступност свих потребних информација о студијском програму у једном документу (приликом наредне ревизије студијског програма израдити нови елаборат са свим елементима).

КРИТЕРИЈУМ 9. Континуирано праћење, периодична евалуација и ревизија студијских програма

ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ:

III

СТАНДАРД 10. Мобилност академског особља и студената

Овај стандард усклађен је са критеријумом 10. Критеријума за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса у Босни и Херцеговини (Мобилност академског особља и студената (10.1, 10.2, 10.3))

Захтјев:

На студијском програму се промовише и унапређује мобилност академског особља и студената.

Добре стране:

На нивоу установе успостављен је Центар за међународну сарадњу који промовише и унапређује мобилност академског особља и студената. Све информације везане за мобилност наставног особља и студената су доступне и на web страници установе.

Установа је добитник Ерасмус повеље у високом образовању. Такође, дио је међународне мреже Ceeman – Central and East European Management Development Association.

Студенти су информисани о могућностима и начину реализације мобилности, стручних посјета и сл.

Слабе стране:

Установа је сконцентрисана на кориштење могућности Erasmus+ програма. Недостаје активности за аплицирање у другим међународним фондовима.

Препоруке за унапређење:

Уложити додатне напоре за привлачење средстава из других међународних фондова, осим Erasmus+ програма.

СТАНДАРД 10. Мобилност академског особља и студената

ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ:

III

3.2 Препорука за акредитацију

Након увида у комплетну достављену документацију, посјете високошколској установи и анализирања свих докумената, процедура и начина функционисања високошколске установе и студијског програма Менаџмент, пословање и пословна економија (180 и 240 ECTS), те спровођења поступка оцјењивања, утврђен је следећи ниво испуњености захтјева стандарда и критеријума за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија:

СТАНДАРДИ	НИВО ИСПУЊЕНОСТИ
1. Политика обезбјеђивања квалитета студијских програма	III
2. Креирање и усвајање студијских програма	II
3. Учење, подучавање и вредновање усмјерени на студента	III
4. Упис и напредовање студената, признавање и сертификавање	III
5. Људски потенцијали	III
6. Ресурси и финансирање	IV
7. Управљање информацијама о студијским програмима	III
8. Информисање јавности о студијским програмима	III
9. Континуирано праћење, периодична евалуација и ревизија студијских програма	III
10. Мобилност академског особља и студената	III

На основу укупне оцјене квалитета Комисија стручњака даје препоруку Агенцији за високо образовање Републике Српске да, у складу са Правилником о акредитацији високошколских установа и студијских програма студијском програму Менаџмент, пословање и пословна економија (180 и 240 ECTS) који се изводи на високошколској установи Висока школа „Banja Luka College“ **упути писмо очекивања.**

Чланови Комисије:

Проф. др Горан Јаушевац стручњак из реда академске заједнице БиХ, предсједник	_____
Проф. др Диана Милчић међународни стручњак, члан	_____
Јелена Гиговић стручњак из реда привреде и праксе, члан	_____
Раде Божић студент	_____